ROK XII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 24

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1937 ROKU

CHORZÓW — MOŚCICE

Z okazji 15-lecia fabryki w Chorzowie i 10-lecia fabryki w Mościcach ogłoszone zostało drukiem piękne wydawnictwo p. t. „Chorzów-Mościce".

Opracowanie zawiera monograficzny opis fabryk w Chorzowie i w Mościcach, gospodarcze uzasadnienie budowy Mościc, spis produktów wytwarzanych w Chorzowie i w Mościcach, wreszcie liczby charakteryzujące rozmiar fabryk. Treść wzorowo jest opracowana przez Inż. Witolda Hennla, a wzorowa szata graficzna Drukarni Narodowej w Krakowie daje rzetelne zadowolenie artystyczne przy czytaniu monografii. Na szczególną uwagę zasługują piękne fotografie Dr. A. M. Wieczorka, który z suchej treści urządzeń technicznych potrafił wydobyć piękne wizje fotograficzne.

Początek pracy fabryki chorzowskiej ograniczał się wyłącznie do produkcji azotniaku, który już pod koniec 1923 r. poczęto zmydlać do amoniaku, utlenianego z kolei na kwas azotowy. W dalszym rozwoju Chorzów buduje fabrykę amoniaku syntetycznego, obliczonego na produkcję 22 ton na dobę, w roku zaś 1927 przystąpiono do prac nad budową fabryki w Mościcach, obliczonej na produkcję dzienną przeszło 60 ton amoniaku. Wówczas też zaniechano fabrykacji nawozów, opartych na rozkładzie azotniaku, przechodząc do wytwarzania pochodnych syntetycznego amoniaku.

Rok 1930 przynosi uruchomienie fabryki w Mościcach i wszystkie gospodarcze konsekwencje tego faktu — więc ograniczenie, a dalej zaniechanie importu nawozów azotowych z zagranicy.

Twórcami polskiego przemysłu azotowego, którego naczelnymi przedstawicielami są fabryki w Chorzowie i w Mościcach, są Prof. Ignacy Mościcki, Prezydent Rzeczypospolitej, Inż. Eug. Kwiatkowski, Minister Skarbu, i ś. p. Dr. Tad. Zwisłocki. Rola ich i zasługi są pokrótce zobrazowane w monografii.

W r. 1933 następuje zespolenie obu fabryk w jeden zespół gospodarczy pod nazwą „Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie".

Okres kryzysu gospodarczego w latach 1929—1933 cechuje się powstaniem w Chorzowie fabrykacji nowych produktów, przeważnie drobnych lecz rentownych i przynoszących w sumie stały dochód, tudzież zdobyciem przez Mościce znacznych sukcesów w eksporcie. Jak pisze monografia „przez forsowanie wywozu siarczanu amonu, a później również saletry wapniowej po cenach pozornie nie rentownych, Mościce osiągnęły taki poziom zatrudnienia fabryki, że całość produkcji, wzmożonej znacznie dzięki eksportowi, stała się opłacalną. Metoda ta, rozwiązując zasadniczo zagadnienie rentowności, przyniosła potem następujące korzyści: zatrudnienie dużej ilości pracowników w okresie bezrobocia, osiąganie wpływów w dewizach, wyrobienie trwałej pozycji na rynkach międzynarodowych".

W okresie kryzysu też przyszło przestawienie produkcji z siarczanu amonowego na półsaletry oraz saletrę wapniową, zgodnie z zainteresowaniem i potrzebami polskiego rolnictwa.

Praca badawcza Zjednoczonych Fabryk dała rozwiązanie techniczne wielu problematów, wśród których wyliczyć można: absorpcję tlenków azotu w wieżach Mościckiego, konwersję gazu generatorowego, neutralizację kwasu azotowego amoniakiem przy produkcji azotanu amonowego, tudzież zespół innych osiągnięć całkiem oryginalnych.

Nie bez znaczenia też jest rola elektryfikacyjna Mościc, gdyż jednym z produktów przeznaczonych na sprzedaż jest energia elektryczna. Zasięg tarnowskiego okręgu elektryfikacyjnego ciągnie się od Bochni do Rzeszowa i od Krynicy po za Dąbrowę.

Kilka liczb charakteryzuje rozmiar obecnej produkcji fabryk. Tak więc Chorzów wytwarza przeciętnie w ciągu doby ok. 148 ton karbidu (z czego 4/5 przerabia się na azotniak), 174 tony azotniaku, 126 ton supertomasyny, 30 ton amoniaku, 100 ton kwasu azotowego, 34 tony azotanu amonu i 18 ton saletry sodowej i potasowej. Mościce — ok. 60 ton amoniaku, 230 ton kwasu azotowego, 190 ton saletry wapniowej i 60 ton siarczanu amonowego.

Opis osady fabrycznej w Mościcach zamyka treść cennego wydawnictwa.

Monografia „Chorzów-Mościce" — obok zeszłorocznej monografii wydanej na 25-lecie Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu — stanowi cenny dokument prac i osiągnięć polskiego przemysłu chemicznego.

PRZEMYSŁ ŻYWICZNY W POLSCE

Projekt przedyskutowania powyższego tematu na gruncie neutralnym, wyłoniony przez Grupę Chemicznych Przetwórców Drewna — zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego — został zrealizowany dn. 18 listopada r. b., na 1-szym powakacyjnym zebraniu odczytowym Sekcji Przemysłowej Polskiego T-wa Chemicznego.

Inż. A. Waligóra — wobec licznego audytorium streścił zagadnienie wszechstronnie i ciekawie, zapoznając słuchaczów z problematami: powstawania żywic, różnicami w ich składzie; dobywaniem tego surowca drogą żywicowania drzew iglastych lub ekstrakcji karpiny i drewna sosnowego; destylacji żywicy; różnic w produktach otrzymywanych podczas destylacji drewna iglastego i liściastego, — przy czym wskazał straty, powstające przy stosowaniu prymitywnych rabunkowych sposobów przerobu drewna.

Na przezroczach i plakatach przedstawił prelegent: typowe urządzenia i aparaty, skład chemiczny i wielostronne zastosowanie otrzymywanych produktów, celowość wyrobu wysokich gatunków terpentyny i dalszego jej przerobu na środki lecznicze, owadobójcze, dezynfekcyjne, pachnące, emulgujące, m. in. terpinhydrat, terpineol, cineol, kamforę — wskazał również na możliwość otrzymania dipentenu, isoprenu i kauczuku z wydajnością lepszą bodaj niż ze spirytusu.

Przytoczone przez prelegenta dane statystyczne uwypukliły znaczenie racjonalnie prowadzonego przemysłu żywicznego, mogącego zaspokoić potrzeby wojska, przemysłu papierniczego, mydlarskiego, lakierniczego, drukarskiego i w. in., oraz pozwolić na ograniczenie importu i zwiększenie eksportu cenniejszych produktów standaryzowanych.

Dyskusja, prowadzona przy niesłabnącym zainteresowaniu audytorium w ciągu ok. 2 godzin, pogłębiła i rozszerzyła treść referatu, a przede wszystkim zbliżyła poglądy właścicieli lasów i przetwórców drewna na korzyści, osiągalne przy żywicowaniu drzew i karczowaniu pni w okresie maksymalnej zawartości żywicy. Proces ten o charakterze patologicznym wzbogacający drzewo w żywicę, wywołują nie tylko nacinania „strzały" (żywicowanie), lecz również zastrzyki chemikalii a nawet uderzenia rogów bydła i zwierzyny.

Polska posiada naogół pomyślne warunki rozwoju przemysłu żywicznego (zbiór żywicy np. dochodzący do 1400 kg z hektara przewyższa znacznie zbiory w Niemczech i Rosji) jednak w każdym poszczególnym wypadku należy uprzednio przestudiować możliwości surowcowe, warunki gospodarcze i odpowiednio przystosować metody fabrykacji.

Pod koniec posiedzenia wyrażono życzenie, aby odczyt wraz z dyskusją ukazał się wkrótce w druku, po czym przewodniczący, inż. K. Moniuszko, zaapelował o rychłą realizację następujących postulatów:

1. Rozszerzyć w najkrótszym czasie produkcję kalafonii — do całkowitego pokrycia potrzeb rynku wewnętrznego.
2. Zwrócić uwagę na gospodarkę karpiną, marnowaną na opał i przerabianą nieracjonalnie sposobami przestarzałymi.
3. Dążyć do podniesienia wartości i uszlachetnienia produkcji z jednostki surowca celem zwiększenia rentowności i zatrudnienia, ograniczenia importu i rozwinięcia eksportu.
4. Zwolnić benzynę, używaną przez zakłady ekstrakcyjne, od opłaty drogowej — ponieważ jej zużycie pośrednio nawet nie wpływa na zniszczenie dróg.
5. Dążyć równocześnie do zastąpienia innymi materiałami opałowymi drzew brzozowych i olchowych, używanych w ogromnych ilościach na opał, ponieważ chemiczna przeróbka tych gatunków drewna może przyspożyć gospodarce narodowej wielomilionowe dochody.

ZE SPRAW NORMALIZACYJNYCH

Ogłoszone zostało sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego za okres od dn. 1 kwietnia 1936 do dn. 31 marca 1937.

Komitet zaprojektował ogółem 1.256 norm (w tym 31 chemicznych), zatwierdził 1,198 norm (w tym 30 chemicznych). Komisja Technologii Chemicznej odbyła w r. 1936/37 5 posiedzeń i ogłosiła 4 normy: oleiny, gliceryny destylowanej, gliceryny farmaceutycznej, oraz metody badania materiałów ogniotrwałych. Na terenie Komisji Technologii Chemicznej działało w roku sprawozdawczym 11 podkomisyj, mianowicie: mydła rdzeniowego i mazistego, oleiny, gliceryny, mas smołowych i lepnika, trwałości wybarwień, farb i lakierów, węglanu amonowego, superfosfatów, wyrobów ogniotrwałych i ceramiki szlachetnej, metod analizy węgla kamiennego, octu do użytku domowego.

P. K. N. dysponuje niewielkim budżetem, nieznacznie przekraczającym 120 tysięcy złotych, na r. 1937/38 preliminuje wydatki ok. 90.000 zł. Tym więcej przeto podkreślić trzeba, że w ramach tego niewielkiego budżetu prace P. K. N. rozwijają się wszechstronnie, dając przemysłowi pożyteczne rezultaty w formie niezbędnych norm.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Związek przygotował, na podstawie ankiety wśród zrzeszonych przedsiębiorstw, materiały do rokowań handlowych z *Turcją*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 34 i 35 „Informatora Eksportowego"):

Bułgaria. Zmiana stawek celnych na szereg produktów chemicznych.

Kuba. Rozciągnięcie taryfy minimalnej na wyroby polskie.

Rumunia. Oznaczenie nowych wartości szacunkowych przy cleniu węgla drzewnego.

ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 TELEFON 298-84

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIA
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

KRONIKA

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych ogłoszony został Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy na r. 1938. Kalendarz przeznaczony jest dla robotników i zawiera wiele cennych wskazówek, dotyczących elementarnych prawideł bezpieczeństwa pracy. Wskazówki podane są w jasnej i zwartej formie, ilustrowane wielu wyraźnymi i działającymi na wyobraźnię rysunkami.

Kalendarz zasługuje na bardzo szczególną uwagę fabryk i powinien być przez nie rozkolportowany w taki sposób, aby każdy robotnik zaopatrzony był w to cenne wydawnictwo, opracowane w sposób wzorowy dla popularyzacji bezpieczeństwa pracy.

Kalendarz nabyć można w Instytucie Spraw Społecznych, Wilcza 1 w Warszawie. Ceny ukształtowane są w sposób degresyjny — każdy następny egzemplarz powyżej pewnego minimum kosztuje taniej, a przy nabyciu powyżej 500 egzemplarzy cena wynosi zaledwie 25 gr. za egzemplarz. I ta więc okoliczność — obok względów rzeczowych — przemawia za koniecznością zaopatrzenia wszystkich robotników przemysłu chemicznego w Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Z okazji Ogólno-Polskiego Zjazdu Drogistów zorganizowany został w Warszawie pokaz niektórych produktów chemicznych, farmaceutycznych i perfumeryjno-kosmetycznych, przeważnie wyrabianych w kraju, a częściowo importowanych z zagranicy — stanowiących przedmiot handlu drogeryjnego. Pokaz odbył się dn. 27 i 28 listopada r. b. w salach Resursy Obywatelskiej w Warszawie. Z należących do Związku przedsiębiorstw chemicznych udział w pokazie wzięły następujące firmy: Sp. Akc. „Grodzisk", Sp. Akc. „L. Spiess i Syn", Sp. Akc. „Azot", Sp. Akc. „Terebenthen", Sp. Akc. „Magister Klawe", Sp. Akc. „Fr. Puls" oraz inne fabryki perfumeryjne, zrzeszone w Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce.

Dn. 29 listopada r. b. odbyło się na terenie warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej zebranie komisji, mającej na celu opracowanie nowego projektu rozporządzenia w sprawie ścieków. Komisja ta przyjęła za podstawę obrad projekt, wypracowany przez specjalną podkomisję, działającą pod przewodnictwem p. Prof. K. Smoleńskiego. Projekt ten uznano za szczęśliwe rozwiązanie trudnego zagadnienia i po wprowadzeniu poprawek, na które zgodzili się zarówno projektodawcy opracowania jak zgromadzeni na zebraniu, postanowiono przedstawić Związkowi Izb Przemysłowo-Handlowych — celem złożenia czynnikom urzędowym.

Związek Przemysłu Chemicznego, który wiele pracy poświęcił tej sprawie, dorzucił też długi zespół uwag i sugestyj do opracowanego przez sfery gospodarcze projektu rozporządzenia.

W maju roku 1938 odbędzie się w Rzymie Międzynarodowy Kongres Chemiczny. Ponieważ istnieje konieczność dokładnego zorientowania się w składzie polskiej delegacji na ten Kongres, więc też wszyscy chemicy, którzy pragnęliby wziąć udział w Kongresie, proszeni są o zgłoszenie się do Sekretariatu Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Warszawa, Politechnika, Polna 3.

Dn. 16 grudnia r. b. staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Towarzystwa Wojskowo-Technicznego odbędzie się odczyt p. Prof. Dr. Tadeusza Urbańskiego p. t. „Zagadnienie paliwa ciekłego na tle II światowego Kongresu Naftowego w Paryżu".

Odczyt poruszy następujące kwestie: statystykę, poszukiwania geologiczne, nowoczesne metody otrzymywania benzyny, metody polimeryzacji, metody uwodornienia, paliwo „zastępcze", zastosowanie paliwa w silnikach.

Odczyt odbędzie się o godz. 18 w dużym Audytorium Chemicznym Politechniki Warszawskiej, Polna 3.

W dniu 9 grudnia odbyło się w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich posiedzenie Komisji Międzystowarzyszeniowej do spraw nowelizacji ustawodawstwa patentowego.

Na posiedzeniu tym zreferowany został projekt memoriału, opracowany przez Podkomisję Redakcyjną. Nad projektem wywiązała się obszerna dyskusja, w której m. innymi zabrał głos p. Inż. Hennel proponując poprawki uchwalone na posiedzeniu w Związku Przemysłu Chemicznego w 26 listopada rb.

W dniu 7 grudnia odbyła się na terenie Rady Handlu Zagranicznego, konferencja poświęcona sprawie zaopatrzenia przemysłu w piryty. Na konferencji wyjaśnione zostało, że przemysł chemiczny i celulozowy oczekuje, iż w roku 1938 całe zapotrzebowania pokryte zostanie przez produkcję krajową. Dopiero z chwilą wyczerpania tej możliwości był by aktualny przywóz pirytów hiszpańskich.

Ukazał się numer specjalny „Kuriera Polskiego" poświęcony polsko-greckim stosunkom gospadarczym. Zarówno piękna szata zewnętrzna jak i treść, mogą być stawiane za wzór tego rodzaju wydaniom specjalnym.

Wobec wygasania z dniem 31 grudnia r. b. ważności taryf wyjątkowych zawartych z zeszycie 6 części II Taryfy Towarowej, Związek Przemysłu Chemicznego zgłosił postulaty przemysłu chemicznego w sprawie prolongowania ważności obowiązujących obecnie taryf wyjątkowych na rok 1938 ewent. przekształcenia niektórych taryf wyjątkowych, z uwagi na trwały charakter przewozów, na taryfy stałe specjalne.

Dnia 10 grudnia b. r. odbyło się w Ministerstwie Komunikacji posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Komunikacyjnej.

Komitet przyjął do wiadomości sprawozdania specjalnie wyłonionych Komisyj Taryfy Osobowej i Taryfy Towarowej oraz rozpatrzył, między innymi, sprawę przedłużenia na rok 1938 taryf wyjątkowych, wygasających z dniem 31 grudnia 1937 r.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	2.30
Ałun chromowy	0.68
Ałun krystaliczny	0.50
Antychlor krystaliczny	0.3[illegible]
Biel cynkowa	0.70
Biel ołowiana	1.40
Boraks krystal.	0.80
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.60
Chlorek magnezu	0.2[illegible]
Chlorek baru	0.6[illegible]
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.4[illegible]
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.60
Dwuchromian sodu	1.25
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30
Dekstryna biała	0.65
* Esencja octowa 80%	2.60
Emetyk	6.—
* Formalina 40%	1.60
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	0.80
Fenol krystal.	3.15
Fluorek sodu	1.65
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.50
Kalafonia krajowa	0.73
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	1.10
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.40
Kwas mlekowy 50%	1.25
Kwas mlekowy 80%	2.20
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.60
* Kwas fosforowy techniczny	2.25
Kremotartar	2.85
Kwas cytrynowy	4.40
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	4.50
Litopon 30%	0.76
Minia ołowiana 99/100%	1.18
Minia żelazna	0.50
Nadboran sodowy	3.70
Nadmanganian potasu	3.—
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	8.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.90
Olej kostny	3.80
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.50
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
Octan sodu	1.05
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	3.80
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.50
Siarka	0.32
Siarczan glinu	0.25
Siarczan żelaza	0.15
Sól szczawikowa	1.50
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.21
Sadze angielskie	1.—
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.". Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81,
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14 tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzpl. tej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11